

886-28 (2e)

RICHTLIJNEN

Richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Dijkverbetering Wilhelminakanaal

Gedeputeerde Staten,
september 1997

WILHELMK\CPTRICHT.WK2 d.d. sept. 1997

P 886-28
(2e ex)

RICHTLIJNEN

Richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Dijkverbetering Wilhelminakanaal

Gedeputeerde Staten,
september 1997

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van de richtlijnen	i
1. Inleiding	ii
2. Probleemstelling en doel, besluitvorming en uitgangspunten	iii
2.1 Probleemstelling en doel	iii
2.2 Besluitvorming en beleidskader	v
3. Huidige toestand en waardering van het gebied	v
3.1 Algemeen	v
3.2 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater	vi
3.3 Landschap	vi
3.4 Natuur	vi
3.5 Cultureel erfgoed	vi
3.6 Overige functies	vii
4. Visie, alternatieven en voorgenomen activiteit	vii
4.1 Visie	vii
4.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven	ix
4.2.1 Alternatieven	ix
5. Gevolgen voor het milieu	xi
5.1 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater	xi
5.2 Landschap	xi
5.3 Natuur	xii
5.4 Cultureel erfgoed	xii
5.5 Woon-werk- en leefmilieu	xii
6. Vergelijking van alternatieven	xiii
7. Leemten in kennis	xiii
8. Evaluatieprogramma	xiv
9. Vorm en presentatie	xv
10. Samenvatting van de Projectnota/MER	xv
11. Samenvatting van de richtlijnen	xvi

Pagina

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 mei 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr. 92 d.d. 20 mei 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen
5. Advies CCD d.d. 30 juni 1997
6. Samenvatting en beantwoording inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

Het Hoogheemraadschap van West-Brabant heeft het voornemen om de dijken langs het buitenpand van het Wilhelminakanaal te verbeteren.

Ter ondersteuning van de besluitvorming over het dijkverbeteringsplan ex artikel 7 van de Wet op de waterkering wordt een milieu-effectrapportage uitgevoerd.

In het milieueffectrapport (MER) voor dit dijktraject dient in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de volgende onderwerpen:

- A. *Het zo snel mogelijk in het planproces maken van de keuzen voor één van de planbenaderingen voor de situatie bij het toekomstige bedrijventerrein Weststad III en het Kanaaleiland-Oost:*

Weststad III:

- a. Het ontwerp van de waterkering neemt een zo neutraal mogelijke positie in ten opzichte van de toekomstige ontwikkelingen van Weststad III. De visie op de dijkverbetering is vooral gericht op het minimaliseren van de ingreep en het inspelen op het huidige vastgestelde beleid; of
- b. Het ontwerp van de waterkering sluit aan op de planontwikkeling van Weststad III. De visie op de dijkverbetering dient hierop te worden afgestemd en in de Projectnota/MER verder te worden uitgewerkt.

Kanaaleiland-Oost:

- a. Het Kanaaleiland-Oost heeft geen functie als primaire waterkering en wordt verder niet meegenomen bij de dijkverbetering; of
 - b. Het Kanaaleiland-Oost maakt wel onderdeel uit van de primaire waterkering.
- B. Door het vooraf maken van de keuzen voor één van beide planbenaderingen kunnen alternatieven afvallen maar kunnen ook andere alternatieven worden ontwikkeld. Bij het ontwikkelen van de alternatieven dient:
- Een alternatieve oplossing mee te worden genomen voor de waterkering om het Kanaaleiland-Oost *indien* de dijk de functie als primaire waterkering moet hebben. Deze alternatieve oplossing moet de aanwezige LNC-waarden op en langs de waterkering sparen. Dit zou bijvoorbeeld gerealiseerd kunnen worden door het tussenliggende land integraal dan wel selectief te verhogen.
 - *Indien* de ontwikkeling van Weststad III meegenomen wordt, de dijkverbetering te worden gecombineerd met de langshaven en het -zo nodig- verleggen van de railverbinding.

C. Weststad I en II

In de Startnotitie is met nadruk gesteld dat het initiatief en de daaruit voortvloeiende meerkosten voor het verder uitwerken van dit alternatief ligt bij de gemeente Oosterhout en de bedrijven. In verband hiermede heeft op initiatief van de Kamer van Koophandel en het VICO op 9 juni 1997 een voorlichtingsbijeenkomst plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomst is namens de initiatiefnemer (het waterschap) de Startnotitie toegelicht en zijn vragen beantwoord. Gebleken is dat er onvoldoende draagvlak is met betrekking tot het alternatief "Weststad binnendijs"

(WIBIA). De Coördinatiecommissie voor Dijkverbeteringsplannen (CCD) heeft daarom in haar vergadering van 26 juni 1997 geadviseerd om dit alternatief niet verder in beschouwing te nemen en uit te werken.

Gelet op het vorenstaande behoeft het alternatief "Weststad binnendijks" in de Projectnota/MER niet verder te worden uitgewerkt.

In de Projectnota/MER hoeven de afgefallen alternatieven niet te worden uitgewerkt. De Projectnota/MER dient wel inzicht te geven waarom alternatieven afvallen dan wel ontwikkeld zijn.

1. Inleiding

Het Hoogheemraadschap van West-Brabant heeft het voornemen om de dijken langs het buitenpand van het Wilhelminakanaal te verbeteren.

Per brief van 14 mei 1997^{1]} is de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen voor de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport.

De openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure vond plaats in de Staatscourant van 20 mei 1997^{2]}.

De belangrijkste projectgegevens zijn opgenomen in bijlage 3.

Het doel van deze richtlijnen is om de gewenste inhoud voor de Projectnota/milieu-effectrapport (MER) aan te geven. Deze richtlijnen haken in op de startnotitie. Dit betekent dat een aantal onderdelen, in het bijzonder de visie en uitgangspunten, de ontwerp-oplossingsrichtingen en de voorgenomen uitwerking van alternatieven, zijn getoetst op juistheid, compleetheid en relevantie voor de uiteindelijke besluitvorming. Deze richtlijnen richten zich vooral op die onderwerpen en punten die in de Projectnota/MER nog nader toegelicht en onderzocht moeten worden en verder op die stappen in het planvormingsproces die nog ontwikkeld moeten worden.

In de "Hoofdpunten van de richtlijnen" zijn de belangrijkste punten van deze richtlijnen weergegeven.

Daar waar in deze richtlijnen "het MER" wordt genoemd, wordt bedoeld op "de Projectnota/MER", zoals vermeld in de Procedure dijkverbeteringen Noord-Brabant 1996.

Bij de opstelling van deze richtlijnen is rekening gehouden met de ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen^{3]}.

In bijlage 6 is een samenvatting en onze reactie op de inspraakreacties opgenomen.

Op 26 juni 1997 is de Coördinatiecommissie voor Dijkverbeteringsplannen (CCD) gevraagd advies uit te brengen omtrent de startnotitie.

Het advies van de CCD is als bijlage 5 bij deze richtlijnen gevoegd.

1 Zie bijlage 1.

2 Zie bijlage 2.

3 Zie bijlage 4.

2. Probleemstelling en doel, besluitvorming en uitgangspunten

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling en doel

De startnotitie geeft in hoofdstuk 2 aan dat enkele dijktrajecten en kaden van het Wilhelminakanaal niet hoog genoeg zijn uitgaande van de wettelijk vastgestelde maatgevende hoogwaterstanden. Daarnaast is de dijk plaatselijk onvoldoende stabiel en het gehele buitentalud onvoldoende erosiebestendig. Ook voldoet de dijk op sommige trajecten niet aan de eisen die door de initiatiefnemer vanuit het oogpunt van inspectie, beheer en onderhoud, aan de dijk worden gesteld.

In de Projectnota/MER moet concreet worden aangegeven welke locaties niet voldoen aan de veiligheidsnorm en welke maatregelen getroffen moeten worden om te voldoen aan de wettelijke veiligheidsnorm.

De startnotitie bevat in hoofdstuk 2 en bijlage 4 een beschrijving van de tekortkomingen van de dijk die als uitgangspunt voor de Projectnota/ MER kan dienen. De volgende punten verdienen daarnaast specifiek de aandacht:

- een onderbouwing van het tekort schieten van de buitentaluds betreffende de erosiebestendigheid;
- de kwaliteit van de in de dijk aanwezige kunstwerken;
- de problematiek ten aanzien van de kabels en leidingen in en langs de dijk.

De startnotitie geeft als hoofddoel van de dijkverbetering aan (zie startnotitie paragraaf 2.2 pagina 8) dat de dijktrajecten langs het Wilhelminakanaal het vereiste veiligheidsniveau tegen overstroming moeten garanderen en dat zij moeten voldoen aan de gestelde eisen ten aanzien van inspectie, beheer en onderhoud (uiterlijk in het jaar 2000).

Als neven-doel is geformuleerd dat de dijkverbetering zo veel mogelijk wordt ingepast in de overige functies die de dijk en het aangrenzende gebied kunnen vervullen. Behoud en waar mogelijk versterking van de LNC-waarden wordt nagestreefd. Verder wordt per homogene eenheid gestreefd naar een eenduidige vormgeving.

Het is duidelijk dat voor de dijkverbetering van het traject Wilhelminakanaal een tweetal zaken spelen die bepalend kunnen zijn voor de ontwerp-opgave en de invulling van het dijkverbeteringsplan:

- De situatie van het Kanaaleiland-Oost. Onduidelijk is of de dijk om het Kanaaleiland-Oost de functie als primaire waterkering moet hebben.
- Het toekomstige bedrijventerrein Weststad III en de bijbehorende langshaven. Niet duidelijk is of en hoe deze toekomstige ontwikkeling meegenomen wordt.

Het (neven)doel van de dijkverbetering dient nader te worden geconcretiseerd zodat de ontwerpogave duidelijk wordt. Aangegeven moet worden:

- wat het tracé van de primaire waterkering is en welke gebieden hierdoor worden beschermd;
- welke mogelijkheden voor behoud en versterking van de Landschap, Natuur en Cultuurhistorische (LNC)-waarden hier spelen;
- welke functies worden ingepast bij de dijkverbetering en of deze eveneens toekomstige functies betreffen (Weststad III).

Hier dient het gedachtegoed van de Commissie Boertien in verwerkt te worden, namelijk: het realiseren van een veilige en beheerbare dijk waarbij de landschappelijke, natuur- en cultuurhistorische waarden en de in het geding zijnde functies tot een integraal ontwerp worden vertaald.

Gezien de onduidelijkheid over de mate waarin genoemde aspecten de discussie over dit integrale dijkontwerp zullen bepalen, wordt het van belang gevonden om voorafgaand aan de uitwerking van de verbeteringsvarianten een keuze te maken tussen a en b voor:

Weststad III:

- a. Het ontwerp van de waterkering neemt een zo neutraal mogelijke positie in ten opzichte van de mogelijke industriële ontwikkelingen van Weststad III. De visie op de dijkverbetering is vooral gericht op het minimaliseren van de ingreep en het inspelen op het huidige vastgestelde beleid; of
- b. Het ontwerp van de waterkering sluit aan bij de planuitwerking voor de toekomstige Weststad III. De visie op de dijkverbetering dient hierop te worden afgestemd. Er dient hierbij dus rekening te worden gehouden met de wens voor de aanleg van een langshaven.

Kanaaleiland-Oost

- a. Het Kanaaleiland-Oost heeft geen functie als primaire waterkering en wordt verder niet meegenomen bij de dijkverbetering; of
- b. Het Kanaaleiland-Oost maakt een noodzakelijk onderdeel uit van de primaire waterkering.

De keuze voor één van beide benaderingen dient in de Projectnota/MER te worden gemotiveerd. Op basis van deze keuze kunnen alternatieven worden ontwikkeld.

2.2 Besluitvorming en beleidskader

Besluitvorming

In de startnotitie is in hoofdstuk 1, paragraaf 3.2, 3.3 en in bijlage 3 beschreven voor welk besluit de Projectnota/MER wordt opgesteld en welke overheidsinstanties hierbij betrokken zijn. Ook wordt in bijlage 3 duidelijk gemaakt volgens welke procedures en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

In de Projectnota/MER kunnen de betreffende passages van de startnotitie, waar mogelijk met een bundeling van deze informatie in een paragraaf, worden overgenomen.

Voor zover de in de startnotitie aangegeven toekomstige ontwikkelingen een rol spelen bij de dijkverbetering moet worden aangegeven welke eisen deze stellen of

welke beperkingen ze opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit.

Beleidskader

In paragraaf 3.1 van de startnotitie wordt een aantal beleidsstukken opgesomd dat eisen stelt of beperkingen oplegt aan de besluitvorming over de dijkverbetering. Van deze besluiten dient echter te worden aangegeven in hoeverre zij betrekking hebben op en kaderstellend zijn voor dit dijkverbeteringsplan. In de Projectnota/MER dient te worden aangegeven hoe de verschillende plannen en het beleid doorwerken in de randvoorwaarden van de visie op de dijkverbetering en welke eisen deze stellen of welke beperkingen ze opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit.

Tot slot moeten de overige besluiten, die (volgens de Wet op de waterkering) gelijktijdig genomen moeten worden, zijn aangegeven.

De vereisten die met deze besluiten samen hangen dienen integraal onderdeel van het voorkeurs-/ontwerpplan uit te maken dat aan het eind van de Projectnota/MER-fase ter visie gelegd gaat worden.

3. Huidige toestand en waardering van het gebied

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

3.1 Algemeen

De **bestaande toestand van het milieu** moet worden beschreven voor zover deze door de dijkverbetering wordt beïnvloed. Naast een inventarisatie van de huidige situatie moet voor de LNC-elementen ook een waardering van deze elementen plaatsvinden. De omvang van het studiegebied wordt bepaald door de te verwachten reikwijdte van de effecten en de wisselwerking met de omgeving. Dit betekent, dat per milieu-aspect de omvang van het studiegebied kan verschillen. Voor zover in het gebied bepaalde **autonome ontwikkelingen** plaatsvinden, of binnen afzienbare termijn veranderingen kunnen worden voorzien onder invloed van vastgesteld beleid, dient dit bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand te worden betrokken.

3.2 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater

De Projectnota/MER dient een beeld te geven van de geomorfologie, de bodemgesteldheid inclusief mogelijke vormen van bodemverontreiniging en de waterhuishouding van het studiegebied die van invloed kunnen zijn op de uitvoering van de dijkverbetering.

3.3 Landschap

In de Projectnota/MER dient aan de orde te komen (mede aan de hand van visualisaties):

- De landschappelijke hoofdstructuur van het gebied, waarbinnen de dijkverbetering plaatsvindt, tegen de achtergrond van de voorgenomen functieverandering in het gebied. Ook dient de samenhang in regionale context te worden aangegeven.
- De ontwikkeling van het lengteprofiel van de nauwelijks te herkennen waterkering ter plaatse van de hoge gronden naar de grasdijk. Karakteristiek is dat de dijk geen eenduidig herkenbaar profiel heeft. De karakteristieke dwarsprofielen dienen in beeld te worden gebracht.

De beschrijving in de Projectnota/MER kan worden ontleend aan de in de startnotitie gepresenteerde informatie (paragraaf 4.2 van de startnotitie) en eventueel reeds uitgevoerde inventarisaties. Aandachtspunt bij de beschrijving en waardering is verder de visueel-ruimtelijke kenmerken die karakteristiek zijn voor dit landschap (beeld dragers).

3.4 Natuur

In het MER dienen de actuele natuurwaarden op en aan de dijk nader te worden beschouwd en dient hun (lokale en regionale) betekenis en ontwikkelingsperspectief correct te worden aangeduid. Een bespreking van de huidige ecologische infrastructuur langs de dijk is wenselijk, zeker in het licht van de nagestreefde aanvulling op de provinciale ecologische hoofdstructuur.

3.5 Cultureel erfgoed

Bij de beschrijving van de cultuurhistorische en archeologische waarden dient, in aanvulling op het in de startnotitie vermelde, in het bijzonder aandacht te worden besteed aan de recente karakteristieke cultuurhistorische kenmerken van het "kanalen knooppunt" (de tracés en de bijzondere elementen).

Archeologie

Nadere inventarisatie en waardering dient te worden verricht indien verwacht wordt dat door realisatie van het voorkeursalternatief door vergraving (onbekende) archeologische sporen kunnen worden vernietigd.

3.6 Overige functies

Bij de beschrijving van functies moet worden ingegaan op:

- de recreatieve aspecten van de dijk (o.a. de Zwaai kom en omgeving);
- industriële belangen (zie o.a. inspraakreactie nr. 1);
- landbouwkundige belangen;
- scheepvaartkundige belangen.

4. Visie, alternatieven en voorgenomen activiteit

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen."*

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

4.1 Visie

In de startnotitie is aandacht besteed aan het ontwikkelen van een visie op de dijkverbetering. De ontwikkeling van een visie op de dijkverbetering is nodig om de knelpunten te identificeren en als eerste stap om het aantal mogelijke oplossingen in te perken. In de visie wordt, op basis van een inventarisatie van de LNC-waarden en het relevante beleid, een beschrijving gegeven van de huidige en de gewenste kwaliteit.

Als eerste stap in de Projectnota/MER dient de visie zodanig te worden geconcretiseerd dat de keuze voor een van de twee planbenaderingen gemaakt kan worden (zoals verwoord in paragraaf 2.1).

De geformuleerde ontwerpuitgangspunten zoals omschreven in hoofdstuk 5 van de startnotitie dienen vervolgens nader te worden vastgesteld. In aansluiting hierop dient:

- Bij de uitwerking een onderscheid te worden gemaakt tussen uitgangspunten en randvoorwaarden waarbij de kaderstellende uitkomsten voor de dijkverbetering, zoals beschreven bij het beleidskader, terug dienen te komen in de randvoorwaarden;
- Een rangorde/prioriteit aan te worden gegeven in de ontwerpuitgangspunten waarbij aangegeven wordt hoe deze doorwerken in de kansrijke oplossingen. Dit kan eveneens de basis vormen voor de onderbouwing voor de "leidraden voor inrichting " (zoals genoemd in hoofdstuk 5 van de startnotitie, die hier niet onderbouwd worden);
- Een nadere motivering te worden gegeven voor het dijkprofiel (de gekozen kruinbreedte en taludhelling);
- De mogelijkheden voor recreatief medegebruik van de dijk en de aansluiting van de dijk op de nieuwe woongebieden (de dijk als uitloopgebied) mee te worden genomen in de visie.

In de in de Projectnota/MER nader uit te werken visie dient te worden nagegaan of de voorgestelde inrichting van de kanaaloever als natte ecologische verbindingzone zonder vooroever realiseerbaar en ook qua ruimtevraag realistisch is.

4.2 Voorgenomen activiteit en alternatieven

4.2.1 Alternatieven

In het MER moet naast het voorkeursalternatief het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA⁴) worden geformuleerd. Indien het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA dient dit te worden gemotiveerd.

Op basis van de in hoofdstuk 5 van de startnotitie gepresenteerde visie is in paragraaf 6.2 van de startnotitie aangegeven welke alternatieven mogelijk zijn.

Door een keuze te maken voor een van beide planbenaderingen (zoals beschreven in paragraaf 2.1) kunnen alternatieven afvallen maar kunnen ook andere alternatieven worden ontwikkeld. Bij het ontwikkelen van de alternatieven dient:

- Een alternatieve oplossing mee te worden genomen voor de waterkering om het Kanaaleiland-Oost indien de dijk de functie als primaire waterkering moet hebben. Deze alternatieve oplossing moet de aanwezige LNC-waarden op en langs de waterkering sparen. Dit kan mogelijk gerealiseerd worden door het tussenliggende land integraal dan wel selectief te verhogen.
- Indien de ontwikkeling van Weststad III meegenomen wordt, bij de dijkverbetering aandacht te worden geschonken aan de wens voor een langshaven en het -zo nodig- verleggen van de railverbinding.

In de Projectnota/MER hoeven de afgevalen alternatieven niet te worden uitgewerkt. Wel dient de Projectnota/MER inzicht te geven waarom alternatieven afvallen dan wel ontwikkeld zijn.

Beheer en onderhoud

In de Projectnota/ MER dient aangegeven te worden op welke wijze het beheer en onderhoud plaats vinden voor de verschillende trajecten. Daarbij dient onder meer beschreven te worden in welke gevallen en waarom van de beheersvisie van de provincie (natuurtechnisch beheer, zoals verwoord in de provinciale LNC-richtlijn Dijken) wordt afgeweken. Zo behoeft een waterkering die onderdeel uitmaakt van een bedrijventerrein mogelijk een ander beheer en onderhoud.

Indien bij de dijkverbetering bijzondere constructies worden toegepast, dient de toekomstwaarde hiervan in beeld te worden gebracht in de Projectnota/MER.

Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) kan op twee wijzen gevonden worden, een 'passieve' en een 'actieve' wijze. De passieve wijze is die waarin na analyse van de milieu-effecten van alternatieven en varianten, het alternatief met de minste milieu-effecten tot MMA benoemd wordt. Blijkens de startnotitie tendert de aanpak van de initiatiefnemer naar een dergelijke passieve aanpak. Een 'actieve' aanpak van het MMA kan het MER een grotere gebruikswaarde voor de besluitvorming geven. Bij deze aanpak wordt, na het benoemen van de met prioriteit te beschermen of te ontwikkelen LNC-waarden, per alternatief gezocht naar de mogelijkheden om deze waarden zo veel mogelijk te ontzien, dan wel te ontwikkelen (op voorwaarde

4 De situatie die zich zou voordoen indien de voorgenomen dijkverbetering niet zou plaatsvinden en waarbij wordt getracht het gestelde veiligheidsdoel op een andere wijze te realiseren, is niet reëel; met andere woorden er bestaat geen nulalternatief.

dat wordt voldaan aan de gestelde veiligheidseisen). Er dient een maximaal behoud van LNC-waarden te worden nagestreefd. Via deze 'actieve' aanpak dient tot het MMA te worden gekomen.

Het meest milieuvriendelijke alternatief moet verder realistisch zijn, dat wil zeggen, het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn competentie liggen. Daarnaast moet het MMA uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en of verbetering van het milieu.

In het MMA dient te worden meegenomen:

- Een realistische ecologische verbinding via bijvoorbeeld een moerasstrook die grenzend aan de dijk achter het industrieterrein langs loopt.
- Het aanbrengen van een schrale toplaag op het boventalud. Tezamen met het natuurtechnisch beheer draagt dit bij aan de ontwikkeling van de droge ecologische verbinding.

Overigens lijken de bij het MMA genoemde aandachtspunten als uitvoeringsperiode (indien in het broedseizoen kwetsbare fauna ontbreekt), materiaalbron en grondstoffenuitputting van minder belang te zijn. Wel speelt het aspect 'zaadbank' op de lichte toplaag van dijktraject 34 een rol.

Compenserende maatregelen

Op grond van het Streekplan dient compensatie onderdeel uit te maken van de in de Projectnota/MER te behandelen alternatieven. Onder compensatie wordt verstaan: het creëren van waarden en of oppervlakte elders die vergelijkbaar zijn met de waarden die verloren zullen gaan als gevolg van uitvoering van de voorgenomen activiteit. De mogelijkheden voor compensatie van verloren gegane LNC-waarden dienen bij alle betreffende alternatieven te worden beschreven.

5. Gevolgen voor het milieu

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen.

- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent zijn.
- Aangezien in het onderhavige project naast negatieve ook positieve milieugevolgen kunnen optreden, dienen beide in de effectenbeschrijving te worden opgenomen.
- Naast een eventuele kwantitatieve waardering van te verwachten milieugevolgen, moeten deze ook in ieder geval kwalitatief beschreven worden.

In de startnotitie is opgesomd welke beoordelingsaspecten zullen worden gebruikt om de gevolgen voor het milieu te bepalen. In dit hoofdstuk gaat het om aanvullingen van hetgeen reeds in de startnotitie is vermeld en om specifieke aandachtspunten.

5.1 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater

In de Projectnota/MER moet worden aangegeven in hoeverre aardkundig en geomorfologisch waardevolle gebieden worden aangetast door vergraving. Tevens dient aandacht te worden besteed aan mogelijk aanwezige bodemverontreiniging die van invloed kan zijn op de uitvoering van varianten of alternatieven.

5.2 Landschap

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dient per alternatief te worden aangegeven in hoeverre de aangewezen visueel-ruimtelijke waarden gehandhaafd dan wel gewijzigd worden, zowel per deeltraject als voor het gehele dijkvak.

Bijzondere aandacht bij de beschrijving van de milieugevolgen is gewenst voor effecten op:

- herkenbaarheid van de dijk als zelfstandig landschappelijk element ten opzichte van de huidige situatie waarbij de waterkering zich in zeer diverse verschijningsvormen manifesteert;
- het kanalenstelsel;
- visueel-landschappelijke waarden door het verdwijnen dan wel minder herkenbaar worden van identiteitsbepalende landschapselementen (beeld dragers). De visuele effecten van de maatregelen dienen te worden geïllustreerd.

5.3 Natuur

Bij de analyse van milieuveranderingen kunnen verschillende invloeden worden onderscheiden, namelijk:

- taludverflauwing en -bekleding, waardoor gebieden met waardevolle flora en fauna worden verkleind en/of leefgebieden van waardevolle soorten kleiner worden en versnipperd raken;
- aantasting van 'groengebieden' (bosjes en ruigten).

Per alternatief moet voor elk van deze effecten worden nagegaan, waar deze zullen optreden en naar verwachting leiden tot een verandering in de vegetatie en de fauna. Hoewel de vegetatiewaarde van de dijkellingen in het algemeen betrekkelijk gering is, moet toch worden aangegeven waar door dijkverbetering waardevolle vegetatie zal verdwijnen.

Uiteraard moeten ook positieve effecten die het gevolg zijn van bijvoorbeeld beheersmaatregelen en onderhoud (zoals maaibeheer of extensieve beweiding) en het terugzetten van een schrale bovengrond en de invloed daarvan op de ontwikkeling van stroomdalvegetaties in de Projectnota/MER worden beschreven.

5.4 Cultureel erfgoed

Per alternatief dient te worden aangegeven welke patronen en elementen verloren gaan of worden aangetast, wat de waarde daarvan is en hoe de aantasting vermindert kan worden. Tevens moet duidelijk worden op welke wijze cultuurhistorisch waardevolle elementen in de nieuwe situatie kunnen worden ingepast.

Besteed afzonderlijk aandacht aan mogelijke aantasting van archeologische waarden bij vergraving.

6. Vergelijking van alternatieven

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieu-effecten van de dijkverbeteringsalternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Deze vergelijking moet zoveel mogelijk kwantitatief en kwalitatief in beeld worden gebracht. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen.

De toekomstgerichtheid van de oplossingen dient tevens onderdeel van de afweging te vormen. Het gaat hierbij om beheers-, onderhouds- en kostenaspecten ten aanzien van de beschreven alternatieven. Dit geldt met name voor een kostenvergelijking van de diverse mogelijke bijzondere constructies met de meer conventionele oplossingen. Hierbij dient ook de te zijner tijd noodzakelijke vervanging dan wel verhoging van bijzondere constructies te worden meegenomen.

Bij de vergelijking van de alternatieven dienen de financiële aspecten en de gevolgen voor de overige functies van de dijk (de recreatieve aspecten, de industriële belangen, de landbouwkundige belangen en de scheepvaartkundige belangen) te worden betrokken om de realiteitswaarde van de alternatieven beter te kunnen beoordelen.

7. Leemten in kennis

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieu-effecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Het doel van deze beschrijving is om een indicatie te krijgen van de volledigheid van de informatie voor de besluitvorming.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre dit de kwaliteit van de besluitvorming beïnvloedt.

8. Evaluatieprogramma

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De provincie Noord-Brabant zal bij het besluit over het dijkverbeteringsplan aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het Hoogheemraadschap van West Brabant dient in de Projectnota/MER reeds een aanzet te geven tot een programma voor dit onderzoek, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Een mogelijkheid is om dit programma op te nemen in de volgens de Wet op de waterkering voorgeschreven 'Dijkregister'.

9. Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Voor de overige presentatie is het aan te bevelen om:

- de Projectnota/MER beknopt te houden;
- achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij de Projectnota/MER op te nemen;
- kaartmateriaal te voorzien van een leesbare ondergrond met de gebruikte topografische namen en een duidelijke legenda. De kaartschaal voor situatietekeningen waarop knelpunten (LNC en dijktechnische) en van belang zijnde structuren inzichtelijk worden gemaakt, dient 1:1000 of, bij knelpunten, nauwkeuriger te bedragen. De uit te werken kenmerkende dwarsprofielen dienen een hoge inzichtelijkheid te bieden met onder meer bestaande en nieuwe situatie met bijbehorende hoogtematen, lengtematen materiaalaanduidingen en dergelijke.
- gebruik te maken van recente luchtfoto's om de effecten van de dijkverbetering zichtbaar te maken.

10. Samenvatting van de Projectnota/MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van de Projectnota/MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van de Projectnota/MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de belangrijkste waarden van het milieu in het studiegebied;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de gemaakte keuzes op basis van de visies;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit;
- het resultaat van de vergelijking van de alternatieven (zo mogelijk in tabelvorm).

In de samenvatting dient in voldoende mate gebruik te worden gemaakt van kaarten, figuren en tabellen.

11. Samenvatting van de richtlijnen

Probleemstelling en doel, besluitvorming en uitgangspunten (H2)

Probleemstelling en doel

- a. In het MER dient de beschrijving van het probleem zich toe te spitsen op de volgende punten: kruinhoogte, overslagcriterium, piping, stabiliteit, erosiebestendigheid van met name de buitentaluds, de kwaliteit van de in de dijk aanwezige kunstwerken en de problematiek ten aanzien van de kabels en leidingen in en langs de dijk.
- b. Het (neven)doel van de dijkverbetering dient nader te worden geconcretiseerd zodat de ontwerpogave duidelijk wordt.
- c. *Zo snel mogelijk in het vervolg van het planproces dient voor: Weststad III en het Kanaaleiland-Oost een keuze voor één van beide benaderingen te worden gemaakt.* Deze dient in de Projectnota/MER te worden gemotiveerd. Op basis van deze keuze kunnen alternatieven worden ontwikkeld.
- d. Besluitvorming:
 1. Van toekomstige ontwikkelingen en overheidsbesluiten, zoals vastgelegd in beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten, moet worden aangegeven welke eisen ze stellen of welke beperkingen ze opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen activiteit.
 2. Het besluit waarvoor het MER is opgesteld en de overheidsinstantie die dit besluit zal nemen, moet worden vermeld.
 3. De overige besluiten, die (volgens de Wet op de waterkering) gelijktijdig genomen worden, moeten zijn aangegeven. Stem het ontwerp-plan (voorkeursplan) integraal af op de bij deze besluiten behorende vereisten.

Huidige toestand en waardering van het gebied (H3)

- e. De **bestaande toestand van het milieu** alsmede van de autonome ontwikkelingen moet worden beschreven voor zover deze door de dijkverbetering wordt beïnvloed. Naast een inventarisatie van de huidige situatie moet voor de LNC-elementen ook een *waardering* van deze elementen plaatsvinden. Aandacht dient te worden besteed aan: geomorfologie en bodem, grond- en oppervlaktewater, landschap, natuur, cultureel erfgoed en overige functies.

Visie, alternatieven en voorgenomen activiteit (H4)

Visie:

- f. Als eerste stap in de Projectnota/MER dient de visie zodanig te worden geconcretiseerd dat de keuze voor een van de twee planbenaderingen voor Weststad III en het Kanaaleiland-Oost gemaakt kan worden (zoals verwoord in paragraaf 2.1).

Recreatief medegebruik van de dijk en de aansluiting van de dijk op de nieuwe woongebieden moet in de visie worden meegenomen.

In de visie dient te worden nagegaan of de voorgestelde inrichting van de *kanaaloever als natte ecologische verbindingzone* zonder vooroever realiseerbaar en ook qua ruimtevraag realistisch is.

- g. De geformuleerde ontwerppunten zoals omschreven in hoofdstuk 5 van de startnotitie dienen vervolgens nader te worden vastgesteld, waarbij onderscheid gemaakt moet worden gemaakt tussen uitgangspunten en randvoorwaarden en waarbij tevens een rangorde/prioriteit moet worden aangegeven.

Voorgenomen activiteit en alternatieven:

- h. In het MER moet naast het voorkeursalternatief het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) worden geformuleerd. Indien het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA dient dit te worden gemotiveerd.

In het MMA dient te worden meegenomen:

- Een realistische ecologische verbinding;
- Het aanbrengen van een schrale toplaag op het boventalud .

- i. Bij het *ontwikkelen van de alternatieven* dient:

- Een alternatieve oplossing mee te worden genomen voor de waterkering om het Kanaaleiland-Oost *indien* de dijk de functie als primaire waterkering moet hebben. Dit kan mogelijk gerealiseerd worden door het tussenliggende land integraal dan wel selectief te verhogen.
- Indien de ontwikkeling van Weststad III meegenomen wordt, de dijkverbetering mogelijk te worden gecombineerd met een langshaven.

Gevolgen voor het milieu (H5)

- j. Bij de beschrijving van de *gevolgen voor het milieu* dient aandacht te worden besteed aan de effecten die varianten/alternatieven kunnen hebben ten aanzien van: geomorfologie en bodem, grond- en oppervlaktewater, landschap, natuur en cultureel erfgoed.

Vergelijking van alternatieven (H6)

- k. De milieu-effecten van de varianten en de daarop gebaseerde dijkverbeteringsalternatieven moeten onderling en met de referentiesituatie worden vergeleken. Deze vergelijking moet zoveel mogelijk kwantitatief en kwalitatief in beeld worden gebracht.
De toekomstgerichtheid van de oplossingen en de kosten dienen tevens onderdeel van de afweging te vormen.

Leemten in kennis (H7)

- l. De leemten in kennis en informatie, die van belang zijn voor een goede oordeelsvorming, moeten worden genoemd.

Evaluatieprogramma (H8)

- m. De initiatiefnemer dient in het MER reeds een aanzet tot een evaluatieprogramma te geven (bijvoorbeeld in de vorm van een monitoringprogramma) om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en om zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen.

Vorm en presentatie (H9)

- n. Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren, kaarten en dergelijke. De kaartschaal voor situatietekeningen waarop knelpunten (LNC + dijktechnische) en van belang zijnde structuren inzichtelijk worden gemaakt, dient 1:1000 of, bij knelpunten, nauwkeuriger te bedragen.

Samenvatting van de Projectnota/MER (H10)

- o. De samenvatting van de Projectnota/MER moet aan een algemeen publiek voldoende inzicht geven voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven. Ook in de samenvatting dient goed gebruik gemaakt te worden van kaarten, figuren en tabellen.

BIJLAGEN

bij de richtlijnen voor het milieu-effectrapport
Dijkverbetering Wilhelminakanaal

(Bijlagen 1 t/m/ 6)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 mei 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie
Noord-Brabant

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

VER

20 MEI 1997

Provinciebestuur

Postbus 10000

Correspondentie-adres:

Postbus 10000

3500 GH UTRECHT

Telefoon (073) 681 28 12

Ons kenmerk: 441892

Uw kenmerk: -

Afdeling: WTR

Doorkiesnr.: 6808188

Bijlagen: 9

Datum: 14 mei 1997

Onderwerp: Startnotitie milieu-effect-
rapportage (MER) dijkverbetering
langs het Wilhelminakanaal
(Wet milieubeheer artikel 7.12).

De Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingesloten:	20 MEI 1997
nummer:	I 678-97
dossier:	886-1 8x
kopie naar:	So / Bro / Koel.

Geachte commissie,

Hierbij doen wij u in achtvoud toekomen de Startnotitie van het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van West-Brabant, inzake de MER voor de dijkverbetering langs het Wilhelminakanaal.

De Startnotitie is op 12 mei 1997 bij ons ingekomen.

De Startnotitie zullen wij op 20 mei 1997 bekendmaken in De Stem, editie Oosterhout en in de Staatscourant. Een exemplaar van de kennisgeving treft u hierbij aan.

De Startnotitie ligt van 21 mei 1997 tot en met 17 juni 1997 ter inzage. De termijn voor het indienen van schriftelijke reacties loopt eveneens tot en met 17 juni 1997.

Wij verzoeken u ons binnen de voorgeschreven termijn van negen weken (artikel 7.14 Wet milieubeheer), zo mogelijk eerder, te adviseren op de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het MER.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen.

Mr. J.A.Th.M. de Visser.

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant nr. 92 d.d. 20 mei 1997

Dijkverbetering langs het Wilhelminakanaal

Milieu-effectrapportage/Startnotitie

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken als bevoegd gezag, geteeld op artikel 7.12 van de Wet milieubeheer, het volgende bekend. Het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van West-Brabant heeft op 12 mei 1997 bij het college van Gedeputeerde Staten een Startnotitie ingediend voor een milieu-effectrapportage (MER). Dit is de eerste stap in de procedure voor het opstellen van een MER, voor de dijkverbetering langs het Wilhelminakanaal. Het MER wordt gemaakt om de gevolgen voor het milieu zichtbaar te maken. De Startnotitie geeft duidelijkheid over de noodzaak van de dijkverbetering, de ontwikkelingen die in het gebied rondom de dijk worden gewenst en de kansrijke alternatieven die voor de verbetering geselecteerd zijn. De provincie zal het Hoogheemraadschap richtlijnen geven die gebruikt moeten worden bij de verdere uitwerking van deze kansrijke alternatieven. Deze verdere uitwerking gebeurt in een Projectnota/MER voor de dijkverbetering.

Informatie omtrent de voorgenomen dijkverbetering

Het Wilhelminakanaal staat via de Amerik en de Donge in open verbinding met de Amer en de Bergsche Maas. De waterkering langs het buitenpand van het Wilhelminakanaal op het gedeelte vanaf de rijksweg A59 (lr. Hamersbrug) tot aan de Marksluis en Sluis I te Oosterhout voldoet niet overal aan de gestelde veiligheidsnormen en moet worden verbeterd om de maatgevende hoogwaterstanden met een kans van voorkomen van 1/2000 per jaar te kunnen keren. Uit het in 1995 en 1996 uitgevoerde onderzoek naar de noodzaak tot verbetering blijkt dat dit dijktraject moet worden verbeterd. De waterkering dient in het jaar 2000 waterstaatkundig veilig te zijn.

De Startnotitie geeft inzicht in de relatie tussen de voorgenomen dijkverbetering en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in het gebied langs de waterkering. Tevens is een visie op de gewenste dijkverbetering opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de wensen vanuit de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en cultuurhistorische waarden (LNC-waarden) en de overige functies die de waterkering vervult. In de Startnotitie staat beschreven welke varianten en alternatieven in de Projectnota/MER in beschouwing worden genomen en hoe deze selectie tot stand is

gekomen. Hierbij komen tevens de belangrijkste te verwachten milieu-effecten aan de orde en is ook de procedure met betrekking tot de voorgenomen dijkverbetering beschreven. De Startnotitie ligt vanaf 21 mei 1997. Van 17 juni 1997 op werkdagen ter inzage in:

- het gemeentehuis van Oosterhout;
- de bibliotheek van het provinciehuis te 's-Hertogenbosch;
- het kantoor van het Hoogheemraadschap van West-Brabant te Breda.

Inspraak

Belanghebbenden kunnen inspreken op de nu ingediende Startnotitie. Hun reacties zullen waar nodig verwerkt worden in de richtlijnen die de provincie gaat opstellen. Schriftelijke opmerkingen over de Startnotitie kunnen gedurende de periode van terinzagelegging, dus tot en met 17 juni 1997, worden ingezonden aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, Dijkverbetering Wilhelminakanaal, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch. Degenen die opmerkingen inzenden kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Mondelinge opmerkingen kunnen gedurende de terinzagetermijn naar voren worden gebracht door telefonisch contact op te nemen met de aan het slot van deze publicatie genoemde provinciale contactpersoon.

In deze fase van de procedure kunnen alleen opmerkingen worden gemaakt over de op te stellen richtlijnen.

De Projectnota/MER wordt daarna geschreven aan de hand van deze richtlijnen. Te zijner tijd zal de Projectnota/MER ter inzage worden gelegd, samen met het voorstel voor de dijkverbetering van het Hoogheemraadschap. De provincie zal over de richtlijnen nog worden geadviseerd door de landelijke Commissie MER en door de provinciale Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen (CCD). Deze laatste commissie zal de Startnotitie behandelen in een openbare vergadering die op 26 juni 1997 zal worden gehouden in het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Nadere informatie over deze vergadering is te verkrijgen bij de heer J. Sonnevijle, tel. 073 - 6808162. Meer informatie over de Startnotitie is te verkrijgen bij het Hoogheemraadschap van West-Brabant, de heer C. Verbart, tel. 076-5641000, of bij de Provincie Noord-Brabant, de heer J. v. Lamoen, tel. 073-6808188.

's-Hertogenbosch, mei 1997

Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap van West-Brabant

Bevoegd gezag: college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Besluit: goedkeuring van het plan tot dijkverbetering volgens de Wet op de Waterkering

Categorie Besluit m.e.r.: C12.1

Activiteit: verbeteren van de dijken langs het buitenpand van het Wilhelminakanaal

Procedurale gegevens:

kennisgeving startnotitie: 20 mei 1997

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 juli 1997

Bijzonderheden: De Commissie beveelt aan tot het maken van de keuzen voor de planbenadering bij het Kanaaleiland-Oost, het industrieterrein Weststad I en II en het toekomstige bedrijventerrein Weststad III. Door het maken van de keuzen kunnen alternatieven afvallen dan wel worden ontwikkeld. Bij alle drie hierboven genoemde situaties stelt de Commissie een alternatieve oplossing voor.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. M.M.U. van Dis (voorzitter)

ir. C. van der Giessen

drs. J.A.A.M. Leemans

ir. L. van Nieuwenhuijze

Secretaris van de werkgroep: drs. J.A. Koekkoek.

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	970616	Bedrijfsmilieudienst Midden-Gelderland	Nijmegen	970620
2.	970616	Dycore Verwo	Oosterhout	970620
3.	970617	Plibrico B.V.	Oosterhout	970620
4.	970701	Plibrico B.V.	Oosterhout	970702

COORDINATIECOMMISSIE VOOR DIJKVERBETERINGSPLANNEN

Tel: 073-6808162

Aan het college van
Gedeputeerde Staten van
Noord-Brabant

's-Hertogenbosch, 30 juni 1997

Betreft: Hoogheemraadschap van West-Brabant
Globaalplan/startnotitie 'Dijkverbetering langs het Wilhelminakanaal'

Geachte college,

De commissie heeft bovengenoemd plan behandeld in de vergadering d.d. 26 juni 1997 en heeft daarbij de ingekomen zienswijzen betrokken.

De commissie is van oordeel dat het plan voldoende informatie biedt voor het vervolg van de procedure. In hoofdlijnen wordt ingestemd met de voorstellen van het waterschap. Daarbij plaatst de commissie de volgende kanttekeningen.

Met betrekking tot het alternatief Weststad binnendijks (WBIA) is in de vergadering gebleken dat hiervoor in de streek kennelijk onvoldoende draagvlak is. De commissie stelt dan ook voor om dit alternatief niet verder in beschouwing te nemen.

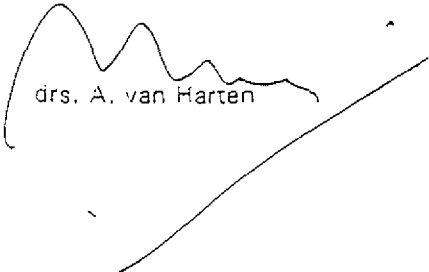
Voor wat betreft het deeltraject 34-A stelt de commissie voor om alternatieve tracé's te beschouwen en daarbij rekening te houden met de mogelijke ontwikkeling van het kanaal-eiland. De commissie vraagt daarbij aandacht voor de aanwezige beplanting rondom het eiland.

De commissie is verder van oordeel dat het weliswaar wenselijk is om bij het deeltraject 32 rekening te houden met de ontwikkeling van een industriegebied, doch attendeert er op dat het betreffende plan nog in ontwikkeling is.

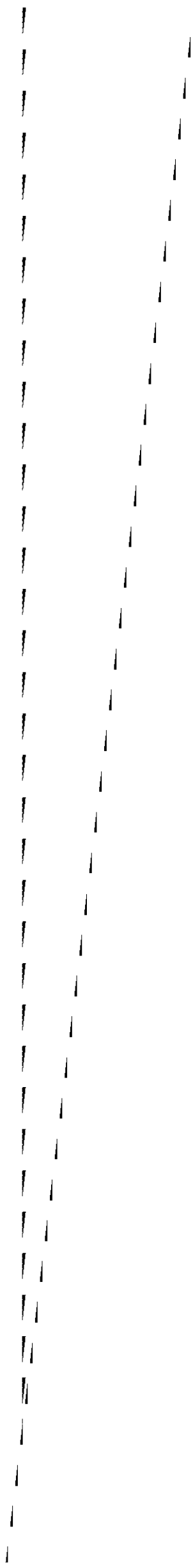
Tot slot pleit de commissie er voor dat u - in analogie met de inpassing van de beleidslijn Ruimte voor de rivier - bij de gemeente de aandacht vestigt op het belang van hoogwatervrij bouwen in het buitendijks gebied.

De commissie adviseert u om rekening houdend met het vorenstaande de richtlijnen vast te stellen. Het verslag van de vergadering treft u hierbij aan.

De voorzitter van de commissie.

drs. A. van Harten

BIJLAGE 6

Samenvatting en beantwoording inspraakreacties

In deze bijlage worden de inspraakreacties, zoals deze schriftelijk en binnen de daartoe gestelde termijn, zijn ingediend, beknopt weergegeven. Vervolgens is in de reactie hierop zo nodig aangegeven op welke plaats het betreffende onderwerp in de startnotitie of Richtlijnen aan de orde komt danwel waarom een reactie niet is overgenomen.

1. Stichting Bedrijfsmilieudienst Midden-Gelderland namens Struyk Beton b.v. te Oosterhout

In het verlengde van de opmerking in de Startnotitie (pag. 26) dat de dijkverbetering zo min mogelijk hinder zal veroorzaken richting de bedrijfsactiviteiten, wordt een garantie gevraagd voor het behoud van de opslag- en overslagfunctie. Voorts dienen de dijkverbeteringswerkzaamheden in een zo kort mogelijk tijdsbestek plaats te vinden. Tijdige aankondiging van de aanvang (\pm 4 mnd van tevoren) is gewenst.

Met betrekking tot de uitvoering van de verbeteringen wordt voorgesteld om de railconstructiebaan te vervangen door een damwandprofiel. Vervolgens kan tussen kade en damwandprofiel demping en ophoging plaatsvinden.

De te treffen maatregelen bij Struyk Beton b.v. Koningsdijk 60 dienen in de Projectnota/MER te worden verduidelijkt.

Er wordt garantie gevraagd dat het terrein tussen de weg "Wilhelminakanaal Oost" en het Wilhelminakanaal gevrijwaard wordt van overstromingsgevaar volgens de opgestelde normen.

Reactie bevoegd gezag:

Bestaande voorzieningen in relatie tot de bedrijfsvoering zullen in het kader van de dijkverbetering worden gehandhaafd. Het uitvoeren van de werkzaamheden zodanig dat zo min mogelijk overlast voor de bedrijfsactiviteiten zal plaatsvinden is daarbij eveneens een aandachtspunt.

Het voorstel tot nadere invulling van de werkzaamheden via een damwandprofiel annex demping zal onderdeel uitmaken van de afwegingen in het kader van de Projectnota/MER. Overigens zal de Projectnota/MER ook nadere duidelijkheid verschaffen over de inhoud van de werkzaamheden.

Met de dijkverbeteringen volgens de door de minister vastgestelde MHW-norm (Maatgevend Hoogwater-norm) wordt beoogd bescherming te bieden tegen waterstanden behorend bij een norm van 1/2000 per jaar. Een garantie dat geen hogere waterstanden zullen optreden dan de norm waarop de dijkverbetering wordt gebaseerd kan niet worden gegeven.

Een nadere richtlijn ter zake wordt niet nodig geoordeeld.

2. Dycore Verwo Systems BV te Oosterhout

Als zienswijze op de voorgestelde dijkverbeteringen wordt het volgende naar voren gebracht:

- a. verdergaande bescherming tegen hoogwater is een maatschappelijk belang, waarvoor de overheid verantwoordelijk is en ook de kosten moet dragen;
- b. gezien de toekomstige ontwikkelingen van de waterstanden dient ook industrie-

- c. terrein Weststad in de verbeteringsmaatregelen te worden meegenomen;
- c. gewezen wordt op de aanleg van een Keersluis, nabij de Amer, waarmee een deel van de dijkverbeteringen achterwege kunnen blijven;
- d. het op hoogte brengen van de kades over een lengte van 600 m brengt aanzienlijke kosten met zich.

Reactie bevoegd gezag:

- a. Deze opvatting is in beginsel correct. Dit betekent echter niet dat de overheid, in casu het waterschap, voor elke situatie die bescherming kan en moet bieden. De primaire verantwoordelijkheid van het waterschap berust in het bieden van bescherming door middel van de van oudsher aanwezige waterkeringswerken. De taak/maatschappelijke verantwoordelijkheid van het waterschap met betrekking tot bescherming tegen hoogwater gaat niet zo ver dat elke, veelal vrijwillig gekozen, onbeschermd situatie binnendijs moet worden gebracht.
- b. Hiervoor is steeds in het kader van de totstandkoming van de Startnotitie aandacht geweest. Daarin wordt ook aangegeven welke alternatieven zijn bekeken. In de Startnotitie zijn naast het MMA (meest milieuvriendelijke alternatief) twee alternatieven overgebleven; Weststad binnendijs en Weststad buitendijs. Weststad binnendijs is een afwijking van het uitgangspunt dat bij dijkverbetering voorop staat, te weten het verbeteren van bestaande dijken. Dit uitgangspunt is ook het maatschappelijk belang waarvoor het waterschap in beginsel staat. Buitendijkse liggingen zijn vaak gebaseerd op vrije keuzes. Het meenemen van een alternatief in de zin van het binnendijs brengen dient door belanghebbenden te worden aangevoerd en bekostigd. In casu zouden dat de gemeente en het bedrijfsleven zijn. Naar blijkt, zie ook de reactie hierna onder 3, zijn partijen hierover verdeeld. Zoals uit de richtlijnen blijkt wordt deze variant daarom niet verder in het vervolgproces meegenomen.
- c. Dit alternatief is uit kostenoverwegingen komen te vervallen. Daarnaast zijn er geen bijzonder LNC-waarden die door het keersluisalternatief juist zouden blijven behouden. Voorts wordt verwezen naar par 4.2.1 van de richtlijnen.
- d. Het kostenaspect is een onderdeel van de totale afweging, doch is slechts van toepassing indien er gekozen zou worden voor het alternatief Weststad binnendijs.

3. Plibrico BV te Oosterhout

Bezwaar wordt gemaakt tegen het plan om de insteekhaven van industrieterrein Weststad van een verhoogde kade te voorzien. Bij de aankoop van grond is nooit gewezen op het aanbrengen van een waterkering. De bruikbaarheid van het terrein wordt minder en voor de kosten van de maatregelen die dat veroorzaken wordt de eigenaar aansprakelijk gesteld.

Als aanleg van een waterkering onvermijdelijk is:

- a. mag dit niet ten koste gaan van het functioneel oppervlak van het bedrijfsterrein;
- b. is het bedrijf niet aansprakelijk voor de kosten;
- c. mogen bedrijfsactiviteiten niet worden gestoord;
- d. mag geen schade worden toegebracht aan bestaande voorzieningen en opstallen.

Reactie bevoegd gezag:

Deze reactie toont mede aan dat er onvoldoende draagvlak is bij de partijen die betrokken zijn bij het mogelijke alternatief Weststad binnendijs.

Om deze redenen is er geen aanleiding om dit als een volwaardig en kansrijk alternatief in de Projectnota/MER nader te beschouwen c.q. uit te werken.

Het ontbreken van voldoende draagvlak, hetgeen ook tot uitdrukking komt in het ontbreken van doelgerichte initiatieven van de kant van het bedrijfsleven en de gemeente, vormt daarvoor de aanleiding. Zie in dit verband ook bijlage 5 (advies Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen).

Samenvattend oordeel bevoegd gezag over 2 en 3:

In de richtlijnen komt tot uitdrukking dat, vanwege het ontbreken van voldoende draagvlak voor het alternatief Weststad binnendijs en mede gelet op het advies van de CCD, er in de Projectnota/MER géén nadere uitwerking van dit alternatief behoeft plaats te vinden. Zie de Hoofdpunten van de richtlijnen.

